

September 2023

SENIORENKRANT ZOERSEL

VERSCHIJNT DRIEMAAL PER JAAR
IN JANUARI, MEI EN SEPTEMBER

JAARGANG 29 – nr. 3

September – oktober – november – december

(Volgende editie verschijnt in januari)

INHOUD VAN DIT NUMMER

Rubrieken:

- Woordje van de voorzitter – pag. 4
- Planning activiteiten Seniorenraad – pag. 5
- Dwaallicht – pag. 5
- Sportactiviteiten – pag. 6 en 7
- Uitnodiging bijeenkomst Seniorenraad:
De waterski's van Pastoor Munte – pag. 8
- Spelletjesnamiddag – pag. 9
- Huifkartocht 'Kort keten' – pag. 10
- Z|Pas opent deuren – pag. 11
- Omaatje – pag. 12

Thema's:

~ Weetjes

- Weten planten en dieren hoe laat het is? – pag. 13 en 14
- De vis van het jaar: de schartong – pag. 15
- De tram rijdt al 150 jaar rond in Antwerpen – pag. 16
- Bijen bij de dood van de koningin van Groot-Brittannië – pag. 17 en 18
- Een primeur: exotische luchtacrobaten bouwen een nest in de Schijnvallei – pag. 19
- Waarom is het frisser onder een boom dan onder een parasol? – pag. 20 en 21
- Weetjes – pag. 22
- Nu zijn er maar vijf trappistenbieren over – pag. 23

~ Ontspanning

- Quiz – pag. 24
- Sudoku – pag. 25
- Antwoorden – pag. 27

~ Gedicht

- Bang in het donker - pag. 26

DE REDACTIERAAD

Gerald Biesemans
Simone Jansen
Malou Schelfhout

Els Schoepen
Jef Van der Linden

GRAFISCHE VORMGEVING

Tineke Weverbergh

CONTACT DIENST VRIJE TIJD/SENIOREN

T 03 2980 904

WOORDJE VAN DE VOORZITTER

Els Schoepen

Voorzitter Seniorenraad Zoersel

Tel. 03 311 65 12, e-mail: schoepenels@hotmail.com

Beste vrienden,

't Is weer voorbij die mooie zomer... We mijmeren nog even verder met een nostalgische blik naar de heerlijke zomermaanden.

De herfst nadert met rasse schreden en door de zwoele dagen vallen de blaadjes eerder dan normaal op het dorre grasveld. Door de natuur wordt er gesnakt naar heerlijk zoetgevooisde regen.

We hunkeren naar een ontspannen herfsttijd waarin we de zomerdrukke en vooral de tropische warmte achter ons laten.

Kies een moment om te luisteren naar rustige muziek en ontspan lekker onder een fleecedekentje.

Soms is het niet nodig om druk bezig te zijn. Ons hoofd leeg maken kan zo heilzaam zijn. De vogels en dieren rondom ons hebben die boodschap beter begrepen. Zij leven op het ritme van de natuur en seizoenen.

Verlangen doen we echter ook naar contact met elkaar. Onze bijeenkomsten, sport en uitstapjes geven ons de gelegenheid om dit najaar vol klank en kleur in te zetten.

Wij trekken erop uit met een speciaal vervoermiddel en verkennen onze buurt en ontdekken de bedrijven van de 'Korte keten'! Dat zal een hele ontdekking worden en wij hopen dat jullie er plezier aan zullen beleven.

Onze Seniorenweek staat weer boordevol gezellige en sportieve dagen. We trachten steeds om iets nieuws te brengen. Zo zal je dit jaar ook de gelegenheid krijgen om een leuke dansnamiddag bij te wonen. Wie weet krijgt dat nog een vervolg.

Lieve groetjes en tot later,

Els Schoepen

Voorzitter Seniorenraad

YouTube
Peder B. Helland - Sunny Mornings - YouTube

<https://youtu.be/hlWiI4xVXKY>

PLANNING ACTIVITEITEN SENIOENRAAD

door Malou Schelfthout

Hierna volgen de geplande activiteiten voor 2023

Datum	Activiteit
Dinsdag 5 september	Huifkartocht 'Korte keten', pag. 10 inschrijven van 24 augustus tot 30 augustus
Dinsdag 12 september	Huifkartocht 'Korte keten', pag. 10 inschrijven van 24 augustus tot 30 augustus
Vrijdag 29 september	Voordracht 'De waterski's van Pastoor Munte', door Manu Adriaens, pag. 8
Vrijdag 20 oktober	Spelletjesnamiddag, pag. 9
Maandag 20 november tot en met zaterdag 26 november	Seniorenweek (zie flyer in bijlage)

PROGRAMMA DWAALLICHT 2023

door Inge Vandekerkhove

Praatcafé: In contact blijven met personen met dementie

- Datum & Startuur: Donderdag 07/09/2023, 14.00 uur
- Locatie: voormalig gemeentehuis, Dorp 12, Pulderbos
- Sprekers: dementie-experte Nadia Hainaut en een mantelzorger
- Meer info: Inge Vandekerkhove, tel. 0479 96 38 22

Praatcafé: Hulpmiddelen en diensten voor personen met dementie in de thuiszorg

- Datum & Startuur: dinsdag 28/11/2023, 19.00 uur
- Locatie: de Kapel (Administratief centrum), Handelslei 167, Zoersel
- Sprekers: Caroline Van Herck, ergotherapeut Solidaris, Liesbeth Steelandt, diensthoofd thuiszorg van gemeente en OCWM Zoersel en een mantelzorger
- Meer info: Inge Vandekerkhove, tel. 0479 96 38 22

Deze praatcafés zijn gratis toegankelijk.

PETANQUE

Verantwoordelijken:

Van Loon Anita – tel. 0475 94 30 13

Gevers François – tel. 0498 32 02 38

Verzamelpunt: OKRA lokaal, Gestelsebaan telkens vanaf 13.30 uur

Donderdag 7, 14, 21 en 28 september

Donderdag 5, 12, 19 en 26 oktober

Donderdag 2, 9, 16, 23 en 30 november

Donderdag 7, 14, 21 en 28 december

Ons tweede petanque tornooi gaat door op **21 en 28 september** en **5 en 12 oktober**.

We spelen voor een wisselbeker en iedereen kan deelnemen mits betalen van €5.

Inschrijven kan vanaf **16 augustus tot 16 september** bij Walter Jacobs 0472 81 73 81

BOWLING

Verantwoordelijke Jef De Bie – tel. 03 383 30 34

Wij bowlen om de veertien dagen in '**de Blue Ball**' op de **Bredabaan 863** te **Brasschaat**. Alle senioren zijn welkom, je hoeft geen kampioen te zijn. Wij komen samen om 14.00 uur en de banen worden verdeeld onder de aanwezigen. Het is geen wedstrijd, eerder een portie plezier, maar toch wordt er over heel het seizoen een kleine evaluatie bijgehouden. Ons seizoen start in september en eindigt in juni. Nieuwe bowlingliefhebbers contacteren best even Jef De Bie, we proberen carpoolafspraken te maken.

Vrijdag 1, 15 en 22 september

Vrijdag 13 en 27 oktober

Vrijdag 10 en 17 november

Vrijdag 1, 15 en 22 december

WANDELEN KORTE EN LANGE AFSTANDEN

Verantwoordelijke **korte** wandeling: Simone Jansen – tel. 03 383 20 06 (bij voicemail, gelieve een boodschap in te spreken), Lydia Hendrickx – tel. 03 383 32 23 en

Jacques Coppens – mobiel 0486 99 62 98

Verantwoordelijke **lange** wandeling: Emile Cop – tel. 03 312 43 57, René Mertens – tel. 03 383 26 09

Verzamelpunt (kort en lange wandelingen): Sint-Teunisplein - geen inschrijving vereist

Tijdens de schoolvakanties zijn kleinkinderen welkom.

DENK AAN EEN PAAR PROPERE RESERVESCHOENEN

Datum (kort en lang)	Afstand	Vertrekuur (kort en lang)
Maandag 18 september	kort: 3 à 4 km - lang: 8 km	13.00 uur
Maandag 16 oktober	kort: 3 à 4 km - lang: 8 km	13.00 uur
Maandag 20 november (Seniorenweek)	kort: 3 à 4 km - lang: 8 km	13.30 uur (vertrek aan de Kapel)
Maandag 18 december	kort: 3 à 4 km - lang: 8 km	13.00 uur

→ **OPGELET:** vanaf januari zal er gewandeld worden op de derde vrijdag van de maand

FIETSEN

Verantwoordelijke: Liliane Aerts en Ludo Marrien - 0472 93 00 26 , Alida Cop - 0476 01 91 94 en Bob Roofthoof - 0494 47 73 74

Verzamelpunt: OKRA lokaal, Gestelsebaan 104 - geen inschrijving vereist

Voor uw veiligheid en die van de anderen: vergeet uw fluohesje niet !

Datum	Afstand	Vertrekuur
Woensdag 6 september	45 km	13.00 uur
Woensdag 13 september	65 km	09.30 uur
Woensdag 20 september	35 km	13.00 uur
Woensdag 4 oktober	45 km	13.00 uur
Woensdag 18 oktober	35 km	13.00 uur
Woensdag 1 november	35 km	13.00 uur
Woensdag 15 november	35 km	13.00 uur
Woensdag 29 november	35 km	13.00 uur
Woensdag 13 december	35 km	13.00 uur
Woensdag 27 december	35 km	13.00 uur

OPGELET: Bij slecht weer kan een rit afgelast worden. Al de fietsers die in de mailinglijst van ZoerselfFietst@outlook.com opgenomen zijn, krijgen dan een bericht. Aangeraden wordt de mails te raadplegen vóór de rit. Iedereen kan opgenomen worden in de mailinglijst door het zenden van een email aan ZoerselfFietst@outlook.com. De mailinglijst wordt ENKEL gebruikt voor fietsactiviteiten van de Seniorenraad.

UITNODIGING

door Malou Schelfhout

Hierbij nodigen wij alle Zoerselse senioren uit op onze bijeenkomst van de Seniorenraad van vrijdag 29 september 2023 om 14.00 uur in de Kapel.

Voordracht: 'De waterski's van Pastoor Munte door Manu Adriaens'

In deze voordracht komen grote Vlaamse televisiefiguren van weleer weer tot leven: Armand Pien, Tony Corsari, Paula Semer, Luc Philips, Maurice De Wilde en vele anderen.

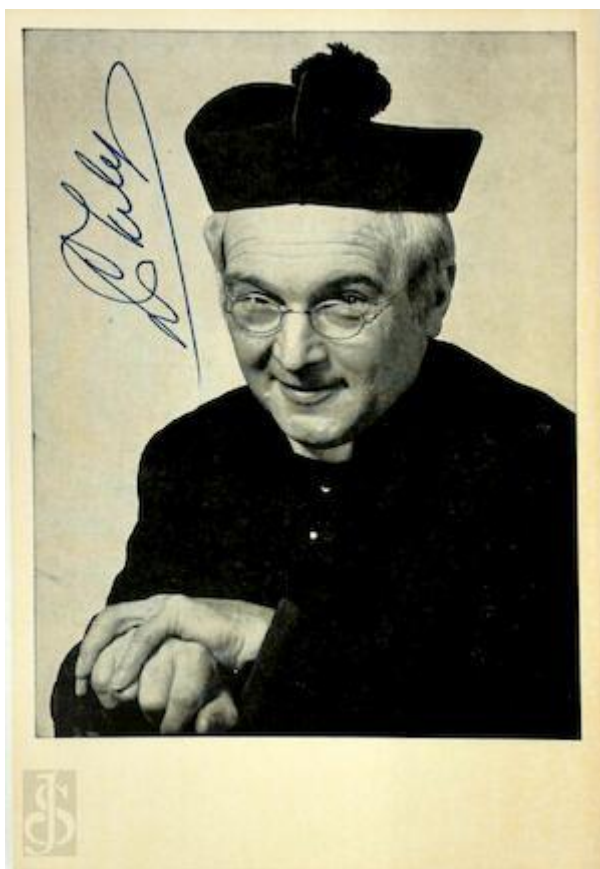
Adriaens vertelt over hun heldendaden op het scherm, maar ook over wat de Vlaamse kijker nooit van hen te zien kreeg.

Waar: de Kapel, Handelslei 167

Wanneer: vrijdag 29 september 2023, 14.00 uur

Inkom: gratis

Deze activiteit is vrij toegankelijk. Inschrijven is dus niet nodig.

SPELLETJESNAMIDDAG EN/OF GEZELLIG SAMENZIJN

door Malou Schelfhout

Nu het weer wat kouder wordt, starten we opnieuw met onze spelletjesnamiddagen.

Graag nodigen wij u uit op onze volgende spelletjesnamiddag.

Allen daarheen!

Waar: Buurthuis Ter Smisse, Smissestraat 19, deelgemeente Zoersel
(achter het woonzorgcentrum De Buurt)

Wanneer: vrijdag 20 oktober 2023, 14.00 uur

Inkom: gratis

Deze activiteit is vrij toegankelijk.

HUIFKARTOCHT 'Korte Keten'

Malou Schelfthout

Maak tijdens een huifkartocht kennis met de boeren én hun producten van bij jou om de hoek!

Op **dinsdagen 5 en 12 september** trekken we erop uit met een huifkar doorheen het mooie Zoersel.

De namiddag ziet er als volgt uit:

- Bijeenkomst aan het Administratief Centrum om 13.00u
- 13.15u vertrek naar eerste halte De Keyersshoeve
- 14.15u vertrek naar het Zwarthof
- 14.45u bezoek Zwarthof
- 15.45u vertrek Zwarthof
- 16.15u bezoek Achtersten Dries
- 17.15u vertrek Achtersten Dries
- Einde aan Administratief Centrum rond 18.00 uur

Op de verschillende locaties worden proevertjes aangeboden!

Waar: start aan het Administratief Centrum, Handelslei 167 om 13 uur

Wanneer: naar keuze:
- dinsdag 5 september
- dinsdag 12 september

Kostprijs: € 20 per persoon

Inschrijven: telefonisch via het onthaal: T 03 2980 000 van 24 augustus tot 30 augustus

Z|PAS OPENT DEUREN

ingediend door Caroline Wouters

Leven met een beperkt inkomen is een dagelijkse strijd. Dat is jammer genoeg voor heel wat mensen de harde realiteit. Het gaat immers niet alleen over geldgebrek, maar ook over het gebrek aan kansen die mensen krijgen om deel te nemen aan de maatschappij en over de problemen die ze ervaren op gebied van gezondheid, cultuur, mobiliteit, onderwijs, wonen ... Om die financiële drempel - en het bijhorende sociaal isolement - te verlagen, biedt gemeente & ocmw Zoersel mensen met een beperkt inkomen een Z|pas aan.

voordelen

Met zo'n gratis Z|pas:

- genieten ze tegen een voordelige prijs van uiteenlopende activiteiten,
- krijgen ze korting op (school)uitstappen, kampen en vakanties,
- betalen ze vaak minder lidgeld om een hobby uit te oefenen,
- krijgen ze de kans om tegen een goedkoper tarief iets nieuws te leren,
- kunnen ze tegen voordelige prijzen inkopen doen bij sociale kruidenier de NetZak,
- en nog veel meer ...

voorwaarden

Zoerselaars komen in aanmerking voor een Z|pas als het gezinsinkomen een bepaald grensbedrag niet overschrijdt. Let wel: alle inkomsten tellen mee, dus ook kinderbijslag, huurinkomsten, tegemoetkomingen voor personen met een handicap ... De exacte bedragen zijn te vinden op www.zoersel.be/zpas. Uiteraard kan men hiervoor ook steeds te rade gaan bij onze sociale dienst.

Daarnaast kunnen ook formeel aangestelde pleegouders die in Zoersel wonen een Z|pas aanvragen voor hun pleegkind, voor de periode dat het kind bij hen verblijft.

voor u?

Jammer genoeg blijven er nog steeds mensen die in aanmerking komen voor zo'n Z|pas onder de radar. Bent of kent u iemand die het moeilijk heeft om rond te komen? Neem dan contact op met/verwijs deze mensen door naar onze sociale dienst. Onze medewerkers bekijken dan samen of u/die persoon recht heeft op een Z|pas.

Dat kan na afspraak via:

- 03 2980 0 00
- 0800 12 113 (gratis nummer)
- maatschappelijk.welzijn@zoersel.be

Meer info over de Z|pas vindt u op www.zoersel.be/zpas.

OMAAATJE

ingediend door Simone Jansen

Bron: (oude) Libelle

Tarte Tatin (= Tatintaart)

Binnenkort zijn er weer verse appelen...

Ingrediënten

200 g kruimeldeeg

2 kg appelen (bv. Schone van Boskoop)

150 g fijne suiker

75 g boter

Benodigheden

een springvorm van 23 cm diameter

een appelboor

Bereiding

De appelen schillen en de klokhuisen verwijderen met een appelboor.

De appelen in vrij dikke schijven snijden.

De bodem van de springvorm inboteren en overvloedig bestrooien met suiker. Daarop dakpansgewijs een eerste laag appelen schikken. Die dan bestrooien met suiker en overgieten met een beetje gesmolten boter. Nu bedekken met een tweede laag appelen, ook dakpansgewijs geschikt, maar nu in de tegengestelde richting.

Opnieuw met suiker bestrooien en overgieten met een beetje boter.

Let op: een kwart van de boter en ook van de suiker bewaren voor de afwerking.

Het deeg uitrollen en de appelen er mee bedekken; goed aandrukken tussen de appelen en de rand van de vorm. Alles op een zacht vuur zetten en gedurende 8 à 10 minuten verwarmen, zodat de bodem kristalliseert. Dan de vorm onderaan in een voorverwarmde oven op 220° zetten. Ongeveer 30 minuten laten bakken. Eventjes laten afkoelen en storten.

Bestrooien met suiker, overgieten met gesmolten boter; nog even onder de ovengrill zetten om te karamelliseren.

Lauw serveren.

De Schone van Boskoop kreeg zijn naam van de gemeente Boskoop in Nederland, waar deze appelen massaal werden en worden geteeld.

Van waar komt de naam 'Tatin'?

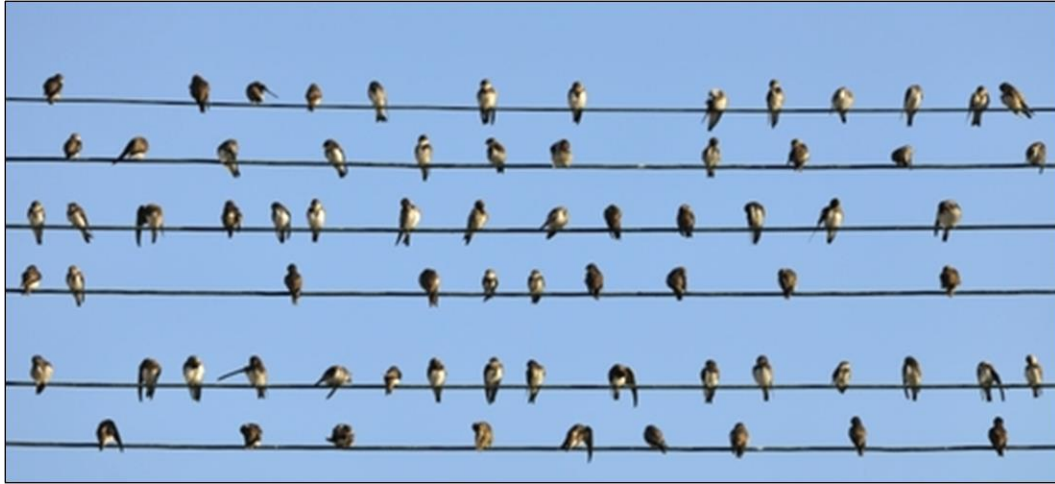
In de 19de eeuw hielden de juffrouwen Tatin een herberg open in Lamotte-Beuvron in Frankrijk. Op een dag bestelde een klant een appeltaart, maar... één van de twee liet de taart vallen en,... het was de laatste uit de voorraad. Dus scharrelde ze alles weer bijeen, liet de appelen goudbruin bakken in boter, bedekte ze met het deeg en zette ze het geheel weer even in de oven. Vervolgens bedekte ze de bodem van een serveerschotel met karamel en keerde de taart daarop om. Resultaat: een gegeerde lekkernij, die meteen de specialiteit van het huis werd.

Een mooi verhaal; waar of niet waar? Het leidde wel tot een speciale taart.

WETEN PLANTEN EN DIEREN HOE LAAT HET IS?

Ingediend door Gerald Biesemans

Bron: <https://www.onzenatuur.be/artikel/weten-planten-en-dieren-hoe-laait-het-is>

Zwaluwen verzamelen voor de trek.

De dagen zijn op z'n langst en de natuur draait op volle toeren. Het tijdstip waarop vlinders ontpoppen, bloemen ontluiken en vogels hun ei leggen wordt bepaald volgens een heleboel regeltjes, o.a. gebaseerd op de daglengte. Maar hoe 'weten' dieren en planten precies dat het hun moment is?

Net zoals mensen op het ritme van dag en nacht leven, baseren ook dieren en planten zich op een 'biologische klok'. Die vertelt hen wanneer het tijd is om te slapen, zich voort te planten, aan een winterslaap te beginnen, stuifmeel aan te maken of om naar het zuiden te trekken. Alleen zo kunnen ze in optimale omstandigheden overleven.

De juiste tijd is voor iedereen anders

De meeste organismen baseren zich op verschillende ritmische fenomenen tegelijkertijd. Ze maken daarvoor gebruik van '*zeitgebers*'. Dat woord komt uit het Duits en betekent letterlijk 'tijdsaanduiders'. Zeitgebers zijn elementen uit de omgeving die een dier of plant vertellen hoe laat het is of in welk deel van het jaar we beland zijn.

Hier bij ons, met duidelijke seizoenen die elk hun typische dag-nachtverhouding hebben, is de daglengte een belangrijke zeitgeber. In de tropen zijn dag en nacht ongeveer even lang en is die info van minder groot belang. Planten kunnen er het hele jaar door groeien en dieren hebben een minder uitgesproken voortplantingscyclus.

In getijdengebieden bepalen eb en vloed het ritme van de dag. Terwijl landdieren volgens een cyclus van 24 uur leven, worden krabben, mosselen en zeepokken tweemaal per dag 'wakker' gemaakt: wanneer hoogtij hen overspoelt. De omgevingstemperatuur is nog zo'n belangrijke zeitgeber. Die vertelt bijvoorbeeld aan de egel wanneer hij zijn winterslaap kan aanvatten of aan een vlinder wanneer het tijd is om te ontpoppen.

Hardnekkig bij de tijd blijven

Eens de biologische klok vastgezet is volgens een bepaalde zeitgeber, blijft ze in dat ritme lopen. Een gevolg dat we zelf maar al te goed kennen, is de jetlag: wanneer we landen op een plek waar dag en nacht omgekeerd zijn, heeft ons lichaam enkele dagen nodig om zichzelf te herprogrammeren. In de natuur gebeurt hetzelfde. Bloemen die elke ochtend ontluiken en zich bij het vallen van de avond weer sluiten, blijven dat doen als ze onder kunstmatige omstandigheden in continu daglicht geplaatst worden.

Maar dat spelletje blijft niet eeuwig duren: zonder feedback vanuit de omgeving verwatert de voorspelbaarheid van een interne klok. Net zoals mechanische klokken moeten biologische klokken dus geregeld even bijgesteld worden. De menselijke biologische klok bijvoorbeeld telt - afhankelijk van persoon tot persoon - nét iets meer of minder dan 24 uren. Elke ochtend checken we ons uurwerk en duwen onze hersenen even op de resetknop. Alleen zo zijn we er zeker van dat we gelijk blijven lopen met onze omgeving en niet te laat op ons werk aankomen.

Een verzameling aan biologische klokken

De meeste organismen baseren zich niet op één zeitgeber en hebben dus meer dan één biologische wekker in hun lichaam verborgen. Iedere 'klok' controleert één specifiek aspect van hun leven. Waadvogels trekken bijvoorbeeld aan het einde van de zomer naar het zuiden, gaan op een ander moment in de rui en zoeken hun voedsel tijdens midtij.

Honingbijen gaan nog een stapje verder: zij stemmen hun voedseldans perfect af op de stand van de zon. Ze maken ingewikkelde *dance moves* om hun collega's te tonen waar veel nectar te vinden is. De richting waarin ze die bewegingen maken t.o.v. de zon is hierbij cruciaal. Omdat de zon gedurende de dag van oost naar west beweegt, moeten bijen op elk moment van de dag dus precies weten hoe laat het is. Daarvoor komt die interne klok erg goed van pas.

Ontregelde kloktemperatuur

De natuur is dus op een heleboel verschillende zeitgebers aangewezen. De meeste daarvan zijn vrij rigide, zoals de daglengte en de getijden. De temperatuur is veel minder betrouwbaar als zeitgeber. Zeker wanneer de klimaatopwarming dan ook nog eens zijn intrede doet, leidt dat tot conflicten.

Vogels zoals de koolmees bijvoorbeeld, letten vooral op de daglengte om te bepalen wanneer ze hun eieren leggen. Van oudsher valt het uitkomen van hun jongen samen met een voedselpiek aan rupsen van de wintervlinder. Maar die rupsen houden minder rekening met de dag/nachtlengte en baseren zich vooral op de temperatuur. Zo kan het voorkomen dat de rupsenpiek te vroeg valt, waardoor de koolmees minder voedsel vindt. Bovendien is de rups er misschien zelf aan voor de moeite, omdat haar waardplant nog niet in blad staat.

Dieren en planten weten dus wel degelijk hoe laat het is en misschien zijn ze er wel beter in dan wij, want ze hoeven geen kalender of uurwerk bij te houden. Wel is het zeker dat hun hele leven perfect aangepast is aan het tijdsmechanisme dat voor hen van belang is. Een kleine verstoring in hun zeitgebers, heeft ernstige gevolgen op hun overlevingskansen.

DE VIS VAN HET JAAR: DE SCHARTONG

ingediend door Simone Jansen

Bron: Wikipedia

De schartong is een platvis en hij is familie van de tarbot.

Het lichaam is dun en de onderzijde is doorschijnend; soms heeft hij donkere vlekken op de kant waar de ogen zitten.

Een gemakkelijk herkenningspunt is de zijlijn die aan de oogkant een opvallende bocht om de borstvin heen maakt. Hij is meestal rond de 25 cm lang; kan tot 60 cm groot worden.

Hij leeft op diepe zandige of modderige bodems, meestal 100 m tot 400 m diepte, waar hij zich ingraaft om niet ten prooi te vallen aan roofvissen.

Vanaf de leeftijd van 2 à 4 jaar is deze vis klaar om zich voort te planten: hiervoor migreert hij in het voorjaar naar ondiepere paaigebieden.

Waar komt de schartong voor?

Hij komt voor in de Noord-Atlantische Oceaan van IJsland tot aan de Canarische eilanden en in het westen van de Middellandse Zee.

Vissen op schartong

De Belgische visserij op schartong kent een lange traditie; schartong wordt vandaag eerder als gewenste bijvangst op tong opgevist, vooral in het Bristolkanaal, de Keltische Zee en in de Golf van Biskaje.

Er geldt een vangstbeperking (quotum). In 2022 werd 850 ton schartong aangevoerd door Belgische vissers; het jaar voordien 705 ton.

Waar brengt men tongschar heen?

Het merendeel dat de Belgische vissers aan wal brengen, is bestemd voor de Spaanse markt. Maar VLAM en de visserijsector zien ook kansen voor deze vis in eigen land, zeker in de zomermaanden en in de herfst.

Een lekkere platvis

Schartong is wat smeuïger dan tong, maar hij behoort tot de magere vissoorten.

Schartong is ook als gedroogde vis te koop in de vishandel: ideaal om te verwerken tot gefrituurde tapashapjes.

VLAM heeft een receptenfolder gemaakt met enkele lekkere gerechten; die folder wordt gratis verdeeld door de visspecialzaken en door de visventers.

Ook de visgroothandel, supermarkten en cash-and-carry bedrijven zetten schartong in de kijker. Je vindt de recepten en heel wat meer kookinspiratie met vissen van bij ons op het kookplatform

www.lekkervanbijons.be.

Weetjes

Schartong is superlekker als hij op de graat gebakken wordt.

Recepten met andere platvissen zoals tong, tongschar en pladijs kunnen we ook toepassen op de schartong.

Smakelijk!

DE TRAM RIJDT AL 150 JAAR ROND IN ANTWERPEN

ingediend door Simone Jansen

Bron: Gazet Van Antwerpen

Op 25 mei 1873 reed in Antwerpen voor het eerst een tram, getrokken door een paard/paarden van de Meirbrug tot aan Berchem Kerk en omgekeerd.

Die paardentram reed niet op sporen.

Een paardenomnibus (1890) reed wel op sporen.

De allereerste elektrische tram reed vanaf 1902 en deed 40 jaar dienst.

Op zondag 28 mei 2023 werd dit tramfeest gevierd op het Eilandje. Er was een parade van historische trams van het Havenhuis naar de Amsterdamstraat. Men kon de trams gaan bekijken en/of er zelfs een ritje mee maken. Ook een toertje met een heuse paardentram was mogelijk.

Vrouwen

In 1942 mochten voor het eerst vrouwen als 'ontvanger' op de tram werken.

Wattman

De bestuurder van de tram werd wattman genoemd: hij voorzag de tram en soms ook de trolley(bus) van elektriciteit, die werd uitgedrukt in Watt.

Wanneer startte de bouw van de premetro in Antwerpen?

Op 5 januari 1970 startte de bouw van de premetro. De eerste haltes waren Opera, Meir en Groenplaats.

Tot wanneer reed de tram naar Oostmalle en Turnhout?

Eerst werd de tram Oostmalle-Turnhout vervangen door een bus op 31 augustus 1960.

De tram van Antwerpen naar Oostmalle werd later, op 26 mei 1962, vervangen door een bus. Telkens met Oostmalle als terminus. Daar was/is een grote stelplaats.

Nu denkt men er een hele tijd over om de tramlijn weer aan te leggen...

De Antwerpse "Omnibus",
Hier zien we "Omnibus" nr. 17 voor de gebouwen
van de eerste Antwerpse vervoersmaatschappij aan
de Grote Hondstraat,

Bron: Archief Gazet van Antwerpen

BIJEN BIJ DE DOOD VAN DE KONINGIN VAN GROOT-BRITANNIË

Ingediend door Gerald Biesemans

Bron Valerie Vanhelden - zo 11 sep 2022 in <https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2022/09/11/koninklijke-bijen/>

Met zwarte strik, zacht geklop en gefluister: ook koninklijke bijen zijn op de hoogte gebracht van de dood van de Queen.

Met zwarte strik, zacht geklop en gefluister... © John Chapple

Zoals de traditie het voorschrijft, zijn ook de bijen van de koninklijke familie op de hoogte gebracht van het overlijden van Queen Elizabeth II. De koninklijke imker bracht zwarte strikken aan op hun korven en vertelde hen op fluisterton dat ze nu een koning hebben. Het eeuwenoude ritueel is geworteld in bijgeloof over honingproductie.

Het overlijden van koningin Elizabeth II heeft een cascade aan traditionele gebruiken in gang gezet en daarbij hoort ook een opvallende traditie wat betreft de koninklijke bijen op het domein van Buckingham Palace en Clarence House in Londen. Eeuwenoud bijgeloof stelt dat ze moeten ingelicht worden over de dood van hun meester(es). Anders wordt gevreesd dat ze de honingproductie stilleggen, de bijenkorf verlaten of sterven.

"Telling the bees" is overigens niet alleen een gewoonte in koninklijke middens. Het is een traditioneel gebruik in veel Europese landen zoals Duitsland, Nederland, Zwitserland, maar bijvoorbeeld ook in de Verenigde Staten. Imkers brengen de bijen op de hoogte van belangrijke gebeurtenissen van het huishouden zoals geboortes, huwelijken en overlijdens. Hoe de traditie precies is ontstaan, is onduidelijk. Het ritueel zou al zeker sinds de 17de eeuw bestaan.

De eer viel te beurt aan de koninklijke imker, John Chapple. Al 15 jaar lang verzorgt hij tot een miljoen bijen voor de Britse koninklijke familie. Voor het eerst in zijn carrière moest hij hen meedelen dat één van hun twee koninginnen overleden is. "De persoon die is overleden, is de meester of meesteres van de bijenkorven", vertelt hij aan de Britse krant Daily Mail. "Het is iemand belangrijk van de familie die sterft,

en belangrijker dan de Queen wordt het niet, toch?" Aldus de koninklijk imker John Chapple aan Daily Mail.

Chapple nam de taak ernstig en ging zorgvuldig te werk. "Het is de traditie dat wanneer iemand sterft je naar de bijenkorf gaat, een gebedje doet en een zwarte strik rond de korf maakt. Je klopt op de korf en zegt: "De meesteres is dood, maar ga niet, jullie nieuwe meester zal goed voor jullie zijn"." Dat ritueel herhaalde hij zeven keer, voor de twee bijenkorven aan Clarence House en de vijf korven op het domein van Buckingham Palace.

In het interview met de krant blikt Chapple ook nog even terug op zijn dienstjaren voor Queen Elizabeth. "Ik kreeg een e-mail van de hoofdtuinier op Buckingham Palace om te komen praten over bijen. Ik dacht dat ze een probleem hadden met bijen, maar toen bleek dat ze bijen wilden houden en dat ik ervoor mocht zorgen."

"Ondertussen ben ik met pensioen, ik ben 79, bijen houden is mijn hobby nu. Ik zorg nog steeds voor de bijen van een aantal belangrijke mensen. Nummer één is de Queen, of ja, was de Queen. Het was een privilege om dit voor de Queen te mogen doen en hopelijk nu ook voor de koning."

John Chapple (rechts) heeft aan de koninklijke bijen verteld dat de Britse koningin Elizabeth II is overleden, en dat hun nieuwe baas koning Charles III is. © John Chapple

Nagekomen bericht: mijn dochter wist te vertellen dat een gelijkaardig ritueel ook in België een eeuwenoude traditie was of misschien nog is. Zie de onderstaande tekstjes waarmee het overlijden van de imker aan zijn bijen werd kenbaar gemaakt :

*Traditie, oude plicht
bijen, zijn grote liefde
heeft hij stil verlaten
op zijn wang een traan.
Stil geweest.
In het vlieggat ben ik gaan zeggen:
bijen, uw meester is heen.*

en :

*"Immen, immen, uw heer is dood!
Verlaat mij niet in mijnen nood!
Ik wil u zijn wat hij u was,
haal dan voor mij honing en was!"*

EEN PRIMEUR: EXOTISCHE LUCHTACROBATEN BOUWEN EEN NEST IN DE SCHIJNVALLEI

Ingediend door Simone Jansen

Bron: Gazet Van Antwerpen

Een koppel zeldzame bijeneters heeft een hoop zand op een terrein van Grondwerken Oorts langs het Albertkanaal in Wommelgem uitgekozen om een nest te bouwen.

Als ze er ook in slagen om daar hun jongen groot te brengen, zou dit een Antwerpse primeur zijn. Normaal leggen de prachtig gekleurde vogels hun eitjes in veel zuidelijker gebieden, maar wellicht heeft de warmte hen naar onze streken gevoerd.

De mensen van Natuurpunt vertelden dat die felgekleurde vogels BIJENETERS zijn.

Het gat dat toegang geeft tot het één meter diep uitgegraven nest, bevindt zich aan de achterkant van de berg zand.

Brutale vogelspotters, op zoek naar een uitzonderlijk kiekje voor hun persoonlijke collectie, zouden de rust van de bijeneters niet mogen verstoren.

Bulldozers vlakbij het nest storen hen niet: die waren er al toen ze deze berg uitkozen om hun nest te maken.

Nog belangrijker is het dat de temperatuur niet te fel daalt of dat het fel gaat regenen, waardoor hun nest in de zandberg kan inkalven.

De voorbije jaren zijn er al kleine bijenetertjes rondgevlogen in De Panne en in Harelbeke (West-Vlaanderen) en in Eben-Emael (Limburg).

Ook Nederland, waar steile zandwanden vaker voorkomen, telt jaarlijks ongeveer twintig broedparen.

Bijeneters leggen gewoonlijk 4 tot 10 eieren; het uitbroeden ervan duurt zo'n 20 dagen.

Met de nabijheid van water en met wespen, bijen, vlinders, hoornaars en libellen in de buurt, hebben ze voldoende voedsel.

De bijeneters zijn ongeveer 28 cm groot; ze zijn heel wendbaar in de lucht, zodat de natuurfotografen met hun grote lenzen, veel werk hebben om er één in beeld te krijgen.

WAAROM IS HET FRISSER ONDER EEN BOOM DAN ONDER EEN PARASOL?

Ingediend door Gerald Biesemans

Bron Celine Bruyndonckx in:

<https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2020/06/26/waarom-is-een-boom-frisser-dan-een-parasol/>

We zoeken allemaal wel wat verkoeling als het kwik vlot boven de 30 graden klimt. Bossen en bomen zijn opmerkelijk frisser dan de schaduw van een parasol. Hoe komt dat? Radio 2 Antwerpen vroeg het aan bioloog Ivan Janssens van de Universiteit Antwerpen.

Wat is er heerlijker dan de verkoeling van een boom of een bos in tijden van een hittegolf? Een parasol of andere kunstmatige schaduw komen niet in de buurt. "Dat komt omdat een boom water verdampt en een parasol niet", zegt bioloog Ivan Janssens (UA) in het radioprogramma 'Start Je Dag'. "Je kan het effect vergelijken met net uit de zee komen. Het verdampen van zeewater onttrekt energie aan onze huid en dat geeft ons een koud gevoel. Hetzelfde gebeurt bij bomen. Water verdampen kost de boom energie en daardoor kan het onder een boom gemakkelijk 10 graden koeler zijn."

De koelste boom? Beuk of eik

Niet elke boom biedt evenveel verkoeling. "Er zijn grote verschillen, zowel tussen soorten als tussen individuele bomen. Een eik of een beuk heeft een dichter bladerdek dan een den. Hoe meer bladeren, hoe meer schaduw en hoe meer water er ook verdampt. Onder een eik zal je dus meer verfrissing vinden dan onder een naaldboom", klinkt het.

Toch is er een vreemde paradox. In een bos kan het 's nachts warmer zijn dan elders, ondanks de natuurlijke airconditioning van de bomen. "Dat komt omdat de aarde 's nachts haar warmte uitstraalt naar de hemel. De bladeren van de bomen zorgen ervoor dat die warmte niet goed weg kan en laag blijft hangen. Maar vergis je niet: tijdens een hittegolf is het verkoelende effect in een bos overdag veel groter dan het warmtehoudende effect 's nachts", zegt Janssens.

Liever oude dan jonge bomen

Nog een verschil: jonge bomen bieden minder verfrissing dan oude exemplaren. Toch kiezen gemeentes bij de heraanleg van straten en pleinen vaak voor die jonge bomen. "Groendienstes kiezen meestal soorten uit die geschikt zijn om te overleven in een stedelijke omgeving. Er is meer dan de verkoeling alleen. Die bomen moeten bijvoorbeeld ook fijn stof opvangen", vertelt Janssens. "Je kan niet zomaar plots grote bomen planten, dat kost te veel geld. Er worden best bomen die snel groeien geplant en het zijn ook best inheemse soorten. Dat is goed voor de biodiversiteit en inheemse dieren."

Ook koeien zoeken verkoeling onder de bomen

WEETJES

door Simone Jansen

Bron: Gazet Van Antwerpen

Hendrik Conscience

De herdenkingstegel van Hendrik Conscience is weer te zien op de Antwerpsesteenweg in Westmalle: de projectontwikkelaar van de appartementen aan de Colruyt, waar vroeger hotel De Witte Lelie stond, heeft er de herdenkingstegel opnieuw in de gevel gemetseld. Hendrik Conscience bezocht vroeger geregeld Westmalle en verbleef soms in hotel De Kroon, dat later De Witte Lelie werd genoemd.

In 1845 schreef hij hier zijn boek Rikk-tikke-tak, een boek over een Westmalse familie uit de Kasteellaan. Dat is 5 jaar voor hij het verhaal van De Loteling hoorde vertellen in het Boshuisje in Zoersel.

Stormklok Gerard van Luik 1316

Deze zeer zeldzame middeleeuwse grote klok is de stormklok uit de toren van de (verdwenen) romaans voorloper van de Antwerpse Kathedraal. De verdwenen toren en de huidige toren deden dienst als belfort.

Stormklokken speelden een belangrijke rol in de middeleeuwse, stedelijke maatschappij: ze werden geluid bij zeer belangrijke gelegenheden of bij naderend onheil, zoals oorlog, rampen en zwaar onweer. Dat verklaart het Latijnse opschrift: 'Orrida vocor', wat betekent: 'Ik word de verschrikkelijke genoemd'.

De klok draagt de naam van de klokkengieter: Meester Gerard van Luik.

De Buildrager is terug thuis

In 1950 werd het standbeeld van De Buildrager ingehuldigd op de Suikerrui.

Door de renovatie van het Stadhuis vanaf 2018, moest het standbeeld van De Buildrager, symbool van de Antwerpse havenarbeider, een tijdje weg van zijn vaste plek. Hij stond op het Schengenplein op het Eilandje, dicht bij de haven, maar een stuk minder in het zicht van de Antwerpenaars.

Sinds kort staat hij weer op de Suikerrui.

Wat is een buildrager?

Dat is een dialectwoord voor baaldrager, een havenarbeider die loodzware zakken en balen op zijn schouders van en naar het schip bracht.

NU ZIJN ER NOG MAAR VIJF TRAPPISTENBIEREN OVER

door Simone Jansen

Bron: Kerk en Leven – Gazet Van Antwerpen

De Trappistengemeenschap van Westmalle heeft de Achelse Kluis met brouwerij verkocht, omdat er geen monniken meer waren en omdat de broeders oordelen dat het runnen van een brouwerij op afstand niet tot hun missie behoort.

De nieuwe eigenaar, een ondernemer uit Geel, wil de productie van de Achel-bieren voortzetten met de authentieke recepten, maar hij zal ze niet meer op de markt mogen brengen als 'trappistenbieren'.

Voorwaarde daarvoor is dat de brouwerij onder de vleugels van de abdij valt.

In 1836 dronken abt Martinus Dom en zijn cisterciënzermonniken voor het eerst van hun zelfgemaakte bier in de abdij van Westmalle.

Het is het begin van de Belgische traditie van de trappistenbieren: in de jaren en in de decennia die volgen, zullen ook de abdijen van Chimay, Rochefort, Orval, Achel en Westvleteren hun eigen brouwsels op de markt brengen. Met overdonderend succes!

Hoewel vernoemd naar een Frans klooster in Normandië, Notre-Dame de la Grande Trappe, zal de trappist tot 1980 een uitsluitend Belgisch product blijven.

Dan beseffen ook enkele Nederlandse monniken dat ze met bier wat meer guldens kunnen verdienen dan met de verkoop van kaarsjes en zeepjes.

In hun kielzog volgen later nog abdijen uit Italië, Oostenrijk en de Verenigde Staten.

Anno 2023 zijn er wereldwijd 10 biermerken die het officiële ATP-label (= Authentic Trappist Product) mogen dragen.

Opmerking: de helft is Belgisch! En misschien nog opmerkelijker: terwijl wij er met de Achel, een trappistenbier dat teruggaat tot 1850, zonet eentje hebben verloren, kwamen er in het buitenland de voorbije jaren trappistenbieren bij.

QUIZ

door Simone Jansen

De antwoorden van deze quiz kunt u terugvinden in de volgende Seniorenkrant. Bewaar dus zeker deze uitgave.

1. Geef de naam van de 2 koelste bomen.
2. Bij welke uitgeverij is 'Bang in het donker' uitgegeven?
3. Wat is het Nederlandse woord voor het Duitse woord "Zeitgeber"?
4. Wie heeft dit jaar de Ronde van Frankrijk gewonnen?
5. In welke straat in Parijs eindigt deze Ronde van Frankrijk?
6. In welke stad gaan de Olympische Spelen door in 2024?
7. Wie schrijft altijd het mooie 'Woordje van de voorzitter' in onze seniorenkrant? Graag voornaam en familienaam.
8. Op welke weekdag gaan de fietstochten van de senioren door?
9. Graag de naam en voornaam van de man die aan de koninklijke bijen vertelde dat de Britse koningin Elizabeth II is overleden?
10. Wie zorgt voor de sudoku's in onze seniorenkrant?

TIJD VOOR SUDOKU !

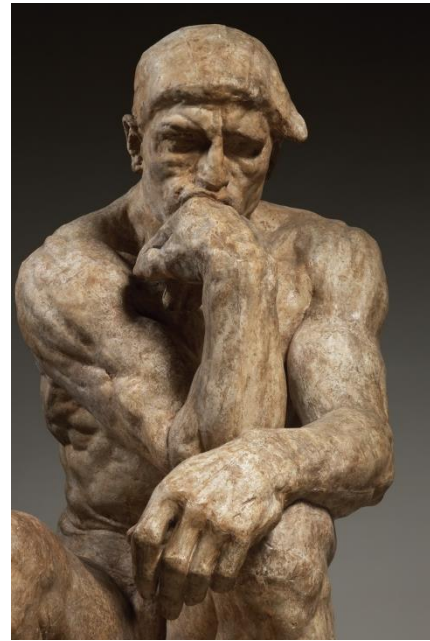
door Jef Van der Linden

Sudoku

In elk vakje hoort een cijfer van 1 tot en met 9 te staan. Vul de puzzel zo in dat in elke rij, elke kolom en elk blok van 3 keer 3 vakjes de cijfers 1 tot en met 9 één keer voorkomen.

Beginners								
	4		7					5
			3					
				8				7
				3	8	1		
	1		5			4	9	
		3		2			7	
7	5							
	6	8	4			5		
		9	6		3		1	

Gevorderden								
1								6
	8			2				
7	3		5	8		1		9
					9		7	2
3							4	
		9	4		2			
2		6		1				4
			7					
				9	3			

Uitslag van dit denkwerk achteraan terug te vinden.

Wij wensen u veel denkplezier !

Joke van Leeuwen - Bang in het donker

ingediend door Gerald Biesemans

Bron: O zo heppie en andere versjes – Querido 2004

Joke van Leeuwen (poezie-leestafel.info)

<http://www.poezie-leestafel.info/joke-van-leeuwen>

Mama, papa, blijf je thuis?
Er lopen dieven door het huis.
Er lopen boeven op de gang.
In het donker ben ik bang.

Er zit een kater in de kast,
die daar met zijn nagels krast.
Moet ik 's nachts naar de wc,
lopen spoken met me mee.

Op de zolder zit een beest.
Ik ben er weken niet geweest.
Hoor ik 's nachts een harde klap,
dan is het oorlog op de trap.

Dan loopt een vent met een
geweer
in het donker op en neer
en loert-ie naar me door een kier.
Blijf liever hier. Blijf liever hier.

ANTWOORDEN

door Jef Van der Linden

Sudoku:

Beginners

2	4	6	7	1	9	3	8	5
9	8	7	3	4	5	2	6	1
1	3	5	2	8	6	9	4	7
6	7	4	9	3	8	1	5	2
8	1	2	5	6	7	4	9	3
5	9	3	1	2	4	8	7	6
7	5	1	8	9	2	6	3	4
3	6	8	4	7	1	5	2	9
4	2	9	6	5	3	7	1	8

Gevorderden

1	9	2	3	4	7	8	5	6
6	8	5	9	2	1	4	3	7
7	3	4	5	8	6	1	2	9
4	6	8	1	3	9	5	7	2
3	2	7	6	5	8	9	4	1
5	1	9	4	7	2	6	8	3
2	7	6	8	1	5	3	9	4
9	5	3	7	6	4	2	1	8
8	4	1	2	9	3	7	6	5

ANTWOORDEN QUIZ (Vragen editie mei):

1. Nederland
2. Jabbke
3. Vitamine C en ijzer
4. Een achteras
5. Ontluiken
6. Distelwink
7. 1 januari 2023
8. Jan De Wilde
9. Mechelse Herder
10. Traag bankieren met sterkere betaallimieten

verantwoordelijke uitgever
gemeente en ocmw Zoersel, Seniorenraad
Handelslei 167, 2980 Zoersel

verspreiding
Gratis aan huis bij alle 60-plussers die erom vragen
(één exemplaar per gezin) of via digitale weg.

verantwoording
Elke auteur is verantwoordelijk voor zijn/haar bijdrage. Aan teksten in de seniorenkrant kan geen rechtskracht worden ontleend. Het staat de redactie vrij ingezonden stukken al dan niet (verkort) weer te geven, met respect voor het meest essentiële van de inhoud.